

Citační software a jeho využití při studiu

Co je citační software

Citační software lze rozdělit na generátory citací a citační manažery. Generátory citací jsou jednorázové nástroje pro automatické vytváření citací ve vybraných citačních stylech. Příkladem mohou být služby Citace.com (<http://www.citace.com>) nebo Citation Machine (<http://citationmachine.net>). Komplexnějšími nástroji jsou citační manažery, které umožňují citace spravovat, podporují export do více citačních stylů a nabízejí další pokročilé funkce. V minulosti se manažery instalovaly na počítač, dnes se s nimi setkáme stále častěji ve formě online služeb. Výhodou je, že uživatel má citace stále k dispozici a nemusí řešit instalaci a synchronizaci mezi svými zařízeními.

Citační styly

Pro vytváření citací existují pravidla, která definují, jak má citace vypadat, v jakém pořadí mají být uvedeny údaje a jak používat interpunkci. Těmto pravidlům se říká citační styly. Problém je, že jich existuje několik tisíc a výběr správného citačního stylu vždy závisí na tom, kde publikujeme. V České republice studenti při psaní svých diplomových prací nejvíce využívají normu ČSN ISO 690, což potvrzují i výzkumy Vandy Gřešákové a Markéty Řehůrkové, které prováděly v rámci své magisterské práce na vybraných filozofických fakultách, resp. přírodovědeckých fakultách (obě práce jsou dostupné v rámci Thesis.cz). Z dalších stylů se u nás využívá Harvard style, ACS, Apa style nebo MLA.

Proč využívat citační software

1 Citace bez znalosti citačních stylů

Při diskuzích se studenty se často ptám, co jim dělá největší problém při psaní diplomových prací. Obvykle odpovídají: vytváření citací.

Citační manažery umožňují vygenerovat citaci bez znalosti pravidel citačního stylu. Důležité je správně zadat bibliografické údaje do formuláře. V systému si stačí vybrat správný citační styl a citace se vygeneruje automaticky.

2 Správa citací na jednom místě

Citační manažery umožňují citace nejen generovat, ale také je ukládat a dále organizovat. Nejčastěji se používají složky, případně různé formy folksonomie. Studenti si mohou k citacím ukládat anotace, poznámky nebo plný text. Využívá-li instituce nějakou linkovací službu (SFX, LinkSource apod.), lze ji obvykle do systému integrovat.

3 Automatická tvorba citací

Vytvářet citace ručně je velmi složitý a mnohdy zdlouhavý proces. Některé systémy proto umožňují automaticky importovat záznamy po zadání ISBN, DOI nebo názvu z externích zdrojů přímo z rozhraní citačního manažera (např. Citace PRO). EndNote Web má zase integrovány různé knihovní katalogy včetně českých.

4 Automatické importy citací

Využíváte-li online databáze článků a e-knih, pak můžete záznamy stahovat přímo z jejich prostředí. Některé podporují přímý import (např. RefWorks z ProQuestu), případně přes externí soubor RIS, jehož výhodou je přenos více záznamů najednou. Importy mohou být řešeny také přes externí nástroje. Např. Citace PRO nabízí lištu do prohlížeče, pomocí níž lze stahovat záznamy nejen z databází, ale také z katalogů knihoven, vydavatelství, knihkupectví apod.

5 Sdílení citací

V mnoha případech potřebujete své citace sdílet s jinými studenty, případně vám je může sdílet vyučující. Citační manažery disponují funkcí pro sdílení složek. Složka může být sdílena obvykle jako veřejná, na neveřejné URL, případně přímo pro konkrétní uživatele.

6 Externí nástroje

Citační manažery nabízejí externí nástroje, které usnadňují práci s citacemi. Nejčastěji se používá lišta do Wordu, která umožňuje vytvářet citace ve správném citačním stylu přímo z prostředí tohoto programu. Existují také exporty do LATEXu, případně lišty do prohlížečů. Některé systémy mají své vlastní API rozhraní pro implementaci do jiných systémů.

Příklady citačních manažerů

Citace.com (<http://www.citacepro.com>, zdarma)

Citace PRO (<http://www.citacepro.com>)

EndNote Web (<http://www.myendnoteweb.com>)

Refworks (<http://www.refworks.com>)

Zotero (<http://www.zotero.org>, zdarma)

 citace.com **citace PRO**

 RefWorks

EndNote^{Web}
The Web-based Research & Writing Tool

zotero